

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра історичного краєзнавства

Історичне краєзнавство

Плани семінарських занять
для студентів історичного факультету
Львівського національного університету ім. І. Франка
спеціальності 032 історія та археологія

2023

Затверджено кафедрою історичного краєзнавства ЛНУ ім. Івана Франка.
Протокол №1 від 29.09.2023 р.

Уклали:

д-р.іст.наук, проф. Голубко В.Є.
д-р.іст.наук, проф. Чура В.І.
канд. іст.наук, доц. Середяк А.В.
канд. іст.наук, доц. Масик Р.В.
канд. іст.наук, доц. Федик І.І.
канд. іст.наук, доц. Мрака І. Б.
канд. іст.наук, доц. Калиняк Л. Д.
канд. іст.наук, доц. Генега Р. Я.
др.філос., асист. Шелестак Л. Р.

Відповідальний за випуск - проф. .В. Голубко
Макет - доц. І. Федик

© Кафедра історичного краєзнавства

Тема I. Предмет і завдання історичного краєзнавства.

Заняття 1

1. Об'єктно-предметна сфера історичного краєзнавства.
2. Форми і види краєзнавчої діяльності.
3. Історичні джерела та їх використання у краєзнавчих дослідженнях

Повідомлення

1. *Понятійно-термінологічна система історичного краєзнавства.*
2. *Львів у інтернет-ресурсах.*
3. *Зв'язки історичного краєзнавства з суміжними історичними дисциплінами.*

Література

- Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003.
- Енциклопедія етнокультурознавства. Понятійно - термінологічний інструментарій, концептуальні підходи. Ч.І. Кн. І. К., 2000
- Жупанський Я. Круль В. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства // Краєзнавство. 1994. №2.
- Історичне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006.
- Костиця М.Ю. Географічне краєзнавство в системі загального краєзнавства // Краєзнавство. 2001. № 1-4.
- Круль В. Краєзнавство: регіональний огляд. Конспект лекцій. Чернівці, 2002
- Лисяк-Рудницький І. Проблеми термінології та періодизації в українській історії // Історичні есе. У 2-х т. Т. 1. К., 1994
- Макарчук С. Історичні неписемні джерела з історії України. Львів, 2002.
- Макарчук С. Писемні джерела з історії України. Львів, 1999.
- Маринич О. Україна: історико-географічні краї // Краєзнавство. 1993. №1.
- Мацюк О. Архівні документи з історичного краєзнавства // Історичне краєзнавство і національне виховання. Львів, 1994.
- Мудрий М. Поняття "наша земля" / "наш край" в українському русі Галичини ХІХ-ХХ ст. // Шляхами історії. Науковий збірник історичного факультету ЛНУ ім. І.Франка на пошану професора Костянтина Кондратюка. Львів, 2004.
- Троян С.С. Будз М.Д. Термінологічний словник із методики країнознавчих досліджень. Рівне, 2002
- Чи мали селяни батьківщину // Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. - Львів, 2006.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. С. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генєга, І. І. Федик та ін. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема II. Історія краєзнавчого руху в Україні.

Заняття 2

1. Основні етапи історико-регіональних досліджень українських земель.
  - 1.1 Стихійно-описовий етап.
  - 1.2 Цілеспрямовано-описовий етап.
  - 1.3 Економіко-географічний етап.
2. Початки краєзнавчих досліджень на західноукраїнських землях.
  - 2.1 Краєзнавча діяльність "Руської Трійці".
  - 2.2 Краєзнавчий доробок Дениса Зубрицького.
  - 2.3. Краєзнавча діяльність Ісидора Шараневича та Антонія Петрушевича.

Повідомлення

1. *Перші подорожні описи українських земель.*
2. *Краєзнавчий доробок Г.Боплана.*
3. *Йосифінська і Франсисканська метрики як унікальне джерело краєзнавчих досліджень Галичини.*

Література

- Вавричин М. До підсумків дослідження картографічної спадщини Г. Боплана // Матеріали досліджень Історичної та Археографічної комісії НТШ в Україні. - Вип. 2. - Львів, 1999.
- Верменич Я. Становлення інформаційної системи та інфраструктури регіоналістики в Україні кінця XIII - XIX ст.// Історіографія історії України. Вип.14. К., 2004
- Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003
- Дашкевич Я. Довкола „Хроніки міста Львова” Дениса Зубрицького // Спеціальні історичні дисципліни. Питання теорії та методики. Ч. 8-9. Част. 2. К., 2002
- Історичне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006
- Русалка Дністровая. Документи і матеріали. –К., 1989
- Руська Трійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України. К., 1987
- Сосса Р. Історія картографування території України. Від найдавніших часів до 1920 р. Короткий нарис. Київ. 2002.
- Толочко Я. Продовжити традиції істориків минулого // Київська старовина. -1995. №5
- Франко І. Галицьке краєзнавство // Зібрання творів у 50-ти тт. Т. 46. Кн. 2.К., 1986
- Шашкевичіана. Збірник наукових праць. - Львів, 2000. - Вип. 3-4.
- .

Заняття 3

1. Краєзнавчий рух на Наддніпрянщині в XIX на початку XX ст. Діяльність історико-краєзнавчих осередків.
  - 1.1 Історіософські погляди М. Костомарова. «Земельний» напрям в історіографії.
  - 1.2 «Обласництво» як метод історико-краєзнавчих досліджень. Школа В. Антоновича.
  - 1.3 Д. Багалій та харківська школа краєзнавців.
2. Краєзнавчі дослідження в Галичині в другій половині XIX ст.
3. Історичне краєзнавство в науковій спадщині І. Франка.

Повідомлення

1. *Історичне товариство "Нестора-Літописця" (1873).*
2. *Товариство дослідників Волині (1902).*
3. *Краєзнавчі праці Михайла Грушевського.*
4. *"Хроніка міста Львова" Дениса Зубрицького.*
5. *Іван Франко – організатор краєзнавчих мандрівок у Галичині.*

Індивідуальне завдання: Оцінка розвитку краєзнавчих студій у праці Івана Франка «Галицьке краєзнавство»

Література

- Б Грінченко - М. Драгоманов. Діалоги про українку національну справу. К., 1994
- Багалій Д. Заселення Південної України (Запорожжя й Новоросійського краю) і перші початки її культурного розвитку. Х., 1920.
- Білокінь Д. Київська школа академіка М. Грушевського // Український історичний журнал, 1996. № 5.
- Білокінь С. І. Київська школа академіка М. С. Грушевського // Український історичний журнал. 1996. № 5.
- Болтарович З. Україна в дослідженнях польських етнографів XIX ст.. К., 1976.
- Водотика С. Наукові історичні школи й провідні тенденції розвитку історичної науки // Проблеми Історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий збірник наукових праць. Вип. 6. К. 5. 2002.
- Водотика С. Г. Трагічна доля академіка ВУАН М. Є. Слабченка // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий науковий збірник. Вип. 3. К., 1994.
- Гермайзе О. В. Б. Антонович в українській історіографії // Україна. 1928. № 5.
- Гермайзе О. В. Б. Антонович в українській історіографії // Україна. 1928. № 5.
- Журба О. І. Київська археографічна комісія. 1843-1921. Нариси історії і діяльності. К., 1993.

- Історичне краєзнавство в Українській РСР. Київ, 1989.
- Колесник М.П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад в розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. 1995. № 5.
- Колесник М.П. Історичне товариство Нестора-літописця та його вклад в розвиток історичної науки в Україні // Український історичний журнал. 1995. № 5.
- Скрипник Г. Етнографічні музеї України. Київ, 1989.
- Скрипник Г. Етнографічні музеї України. Київ, 1989.
- Стельмах С. Парадигми історичної думки у ХХ столітті // Політична думка. 1997. №4.
- Толочко Я. Продовжити традиції істориків минулого // Київська старовина. 1995. №5.

Заняття 4

1. Краєзнавчі дослідження на Західній Україні у міжвоєнний період (1919-1939рр.)
  - 1.1 Краєзнавча проблематика в дослідженнях Наукового товариства ім. Т.Шевченка.
  - 1.2 Історико-краєзнавчі музейні товариства в Західній Україні ("Гуцульщина", "Сокальщина", "Бойківщина", "Верховина", "Стривігор", "Лемківщина", "Яворівщина")
  - 1.3 Діяльність польських краєзнавчих товариств.
2. Краєзнавчий доробок учнів львівської школи М. Грушевського (М. Кордуба, І. Крип'якевич, С. Томашівський, Я. Пастернак, С. Рудницький, І. Джигора, І. Кривецький та ін)

Повідомлення

1. *Історико-краєзнавче товариство "Плай" та розвиток краєзнавчого туризму у Галичині.*
2. *Серія видань польських краєзнавців "Biblioteka Lwowska" ("Львівська бібліотека") як джерело історії Галичини.*

Література:

- Арсенич П. З історії музеїв Галичини // Наукові записки Івано-Франківського краєзнавчого музею. Вип. 1. Івано-Франківськ, 1993.
- Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті ХІХ ст. Львів, 2000.
- Болтарович З. Україна в дослідженнях польських етнографів ХІХ ст. Київ, 1976.
- Вол Б. Історико-краєзнавчі музеї Західної України: особливості становлення історіографії проблеми // Історичні пам'ятки Галичини. Львів. 2003.

- І.Франко й "Етнографічно-статистичний кружок" // Якимович Б. Книга, просвіта, нація. Видавнича діяльність Івана Франка у 70-80 роках XIX ст. Львів, 1996.
- Историчне краєзнавство. Навчальний посібник // Голубко В, Качараба С., Середяк А. Ч.І. Львів, 2006.
- Кирчів Р. Слідами однієї Франкової мандрівки // Шляхами Ів.Франка на Україні. К., 1982.
- Козицький А. Краєзнавчо-туристичне товариство „Плай” (1924-1939) // Вісник Львівського університету. Серія історична. Вип. 33. Львів, 1998.
- Козицький А. Львів в історико-краєзнавчих дослідженнях українських авторів у міжвоєнний період // “Львів: історія - населення - культура.” Тези доповідей та повідомлення українсько-польської наукової конференції 18-20 травня 1994 р. Львів, 1994.
- Козицький А. Український краєзнавчий рух Східної Галичини у міжвоєнний період // Краєзнавство і туризм. Львів. 1995. № 1.
- Козицький А. Українські краєзнавчі музеї Галичини в міжвоєнний період // Вісник Львівського університету. Серія історична. Вип. 34. Львів, 1999.
- Крип'якевич І. З історії галицького краєзнавства. Львів, 1931.
- Масик Р. Львівське відділення Польського краєзнавчого товариства // Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали п'ятої наукової краєзнавчої конференції 12 листопада 2010. Львів, 2010. С 49-58.
- Масик Р. Національна ідея у діяльності Товариства дослідження історії оборони Львова та південно-східних воєводств // Національна ідея у сухопутних військах України: досвід, проблеми та перспективи реалізації. Матеріали науково-практичного семінару 18 лютого 2010 р. Львів, 2010. С. 99-106.
- Масик Р. Крайове археологічне товариство у Львові (1875-1890) // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка. Вип. 9. Львів, 2008. С. 157-170.
- Масик Р. Товариство шанувальників минувшини Львова (1906-1939) // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка. Вип. 11. Львів, 2010. С. 263-280.
- Павлишин О. Товариство вивчення історії оборони Львова та південно-східних воєводств: структура та діяльність (1928-1939) // Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w. / pod red. Maternickiego J. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2004. Т. 2. С. 376-386.
- Пісковий С. [Дашкевич Я.] Львівські “теки” А. Шнайдера як історико-краєзнавче джерело / Ярослав Дашкевич // Архіви України. - Київ, 1965. - №4. - С. 73-76.
- Проект історико-географічного словника Галичини та Буковини Мирона Кордуби // Наукові записки університету “Острозька Академія”. Історичні науки. Вип. 1 Острого, 2000.
- Свенціцький І. Про музеї та музейництво. Львів, 1920.

Заняття 5

1. Історико-краєзнавчий рух у 20-х роках ХХ ст. у УРСР.
2. Криза методики та практики краєзнавчого руху у 30-х роках ХХ ст.
3. Історико-краєзнавчі дослідження в Україні у повоєнний період та їх суперечливий характер.
4. Тенденції розвитку краєзнавства на сучасному етапі.

Повідомлення

1. *Краєзнавчі здобутки київської школи М. Грушевського.*
2. *Трагічна доля істориків-краєзнавців УРСР у 30-х роках ХХ ст. (М. Грушевський, О. Гермайзе, О. Слабченко, Ф. Шміт, Ф. Вовк, С. Єфремов, В. Шепотьев, В. Кравченко, Ф. Ернст, Д. Яворницький та ін).*
3. *"Історія міст і сіл Української РСР": переваги та недоліки унікального краєзнавчого видання 60-70-років ХХ ст.*

Література

- Баженов Л.В. Історичне краєзнавство Правобережної України ХІХ - на початку ХХ ст.: Становлення. Історіографія. Бібліографія. Хмельницький, 1995.
- Вермения Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003
- Водотика С.Г. Трагічна доля академіка ВУАН М.Є.Слабченка // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий науковий збірник. Вип.3. К., 1994
- Голубко В. Середяк А. Документи особового архівного фонду Йосипа Гронського у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка НАН України // Студії з архівної справи та документознавства. Т.3. К., 2003.
- Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи. Київ. 2003.
- Народознавець і "ворог народу" (В.Г.Кравченко) // Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Пристайко В., Шаповал Ю. Справа "Спілки Визволення України". Невідомі документи і факти. К., 1995.
- Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Санцевич А.В. Видатний український історик М.Є.Слабченко. К., 1993.
- Сарбей В. Актуальные задачи историков Украины сегодня // www.histomed.kiev.ua
- Середяк А.В. Краєзнавчі дослідження в Україні (історіографічний аспект) // Історіографічні дослідження в Україні Вип.14. К., 2004
- Тронько П. Історичне краєзнавство: крок у нове тисячоліття (досвід, проблеми, перспективи). К., 2000.
- У сфабрикованій справі "СВУ" (Й.Ю. Гермайзе) // Репресоване краєзнавство. Київ, 1991.
- Удод О. А. Історія в дзеркалі аксіології. Роль науки та освіти у формуванні духовних цінностей українського народу в 1920-1930-х рр. К., 2000.

Тема III. Краєзнавча робота в навчальних закладах

Заняття 6

1. Методика збору історико-краєзнавчого матеріалу в школі.

2. Форми польових історико-краєзнавчих досліджень.
3. Позакласна краєзнавча робота в школі.
  - 3.1. Історико-краєзнавчі вікторини та олімпіади.
  - 3.2. Шкільні та громадські музеї Львівщини.

Практичне завдання: підготовка тематичної вікторини, олімпіади, історико-краєзнавчого маршруту для учнів різних вікових категорій.

Література

- Ісаєвич Я. Краєзнавство у діяльності МАН старшокласників Львова // Третя республіканська наукова конференція з історичного краєзнавства. К. 1984.
- Історичне краєзнавство в Українській РСР. К., 1989.
- Великий В. Земля кличе. Краєзнавство в школі. Основа. 1994. -травень.
- Громадські музеї Львівщини. Т.І. Львів, 2007.
- Дашкевич Я. Бібліографічна картотека з краєзнавства Львівської області // Науково-методичний збірник (Державна історична бібліотека УРСР). 1961. №1.
- Дем'ян Г. Поради краєзнавцям - дослідникам повстанського руху. Львів, 1992.
- Дем'ян Г. Шкільне товариство по вивченню фольклору, етнографії та краєзнавства // Народна творчість та етнографія. 1988. №3.
- Касьяненко Л. Родом з Денисова: про краєзнавчу роботу вчителя Габ'яка з с.Денисова Козівського району Тернопільщини // Освіта, 1991.18 жовтня.
- Колесник І. Курс української історіографії у вищій школі: нова модель викладання // Дніпропетровський історико-археографічний збірник. Вип. І.
- Костиця М. Туристично-краєзнавча робота в школі: посібник для вчителя. К., 1985.
- Крип'якевич І. З історії галицького краєзнавства. Львів, 1931.
- Методичні поради та питання для збирачів пам'яток етнографії, фольклору і топонімії. Львів, 1998.
- Наш край. Методичні поради вчителям. Львів, 1997.
- Пилипів І. Стояновська С. Краєзнавчий музей при СШ № 34 ім .Маркіяна Шашкевича. Історичні пам'ятки Галичини. Матеріали наукової краєзнавчої конференції. Львів, 26 жовтня 2000р. Львів, 2001 .
- Поленський Є. Шкільний музей. Львів, 1993.
- Самохин Ю.С. Оправдание краеведения // kraevedenie.chat.ru
- Серкіз Я. Історичне краєзнавство. Львів, 1995.
- Ступка Л. Організація пошукової роботи з етнографії в шкільних краєзнавчих музеях. К., 1987.
- Федик І. Історія Львова: примірне планування спецкурсу 10-11 кл.// Основа. 1993. 27 серпня.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. С. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема 4 Краї України.

Заняття 6–10 – захист індивідуальних проектів з історії, сучасності та перспектив розвитку "малої Батьківщини".

Тема 5. Основні напрями історико-краєзнавчих досліджень.

Заняття 11

1. Пам'яткознавство. Історія пам'яткоохоронної діяльності на українських землях.
2. Критерії визначення пам'яток краю та сучасні підходи до їх збереження та використання.
3. Музеєзнавство. Головні етапи становлення музейництва в Україні і світі.
4. Класифікація музеїв за профілем та суспільним призначенням.

Література.

- Бандрівський М. С. Пам'яткоохоронна діяльність Церкви в контексті національно-культурного руху в Галичині (кінець XIX-XX ст.). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук.- Львів, 2001.
- Буланый І. Т. Явтушенко І. Г. Громадські музеї України: Історія, досвід, проблеми.- К., 1979.
- Вайдахер Ф. Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В.Лозинський, О.Лянг, Х.Назаркевич. Львів, 2005.
- Гайда Л. А. Музеєзнавство в закладах освіти: Навч.-метод. посіб / Кіровоград, обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. В. Сухомлинського. Кіровоград, 2006.
- Горішевський П., Дейнега М., Ковалів М. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв. Івано-Франківськ, 2005.
- Громадські музеї Львівщини: Довідник: У 2 томах / Авт. - упоряд: Л. Перейма, Я. Огоновська, М. Зобків, Г. Івановська. Львів, 2007. Т. 1., Т. 2.
- Закон України „Про музеї та музейну справу”// Відомості Верховної Ради. 1995. №25.
- Закон України „Про охорону культурної спадщини”// Відомості Верховної Ради. 2000. №39.
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»//Пам'ятки України.-200.-№1.
- Заремба С. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність. К., 1995.
- Маньковська Р.В. Музеєзнавство в Україні. К., 2000
- Мезенцева Г.Г. Музеєзнавство (на матеріалах музеїв УРСР) / За ред. С.М.Чайковського. К., 1980.
- Пам'ятки історії та культури України:Каталог-довідник.-К., 2005
- Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. К., 2007.
- Свенціцький І. Про музеї та музейництво. Нариси і замітки. Львів, 1920.
- Степанова О. В музеях світу. К., 2004.
- Якубовський В.І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. Кам'янець-Подільський, 2006

Заняття 12.

1. Історія поселень: основні джерела та підходи до вивчення населених пунктів.
2. "Історичне місто", "історичне село" як категорійний апарат краєзнавчих досліджень.
3. Міграційні та еміграційні процеси в Україні кінця XIX - початку XX ст.: основні етапи, причини, наслідки для держави і суспільства.
4. Демографічні дослідження в краєзнавстві.. Вплив соціальних та суспільно-політичних факторів на демографічні зміни в регіонах.

Практичне завдання: комплексне краєзнавче дослідження населеного пункту.

Література.

- Зубрицький Д. Хроніка міста Львова. - Львів, 2002.
- Кордуба М. Земля свідком минулого. Географічні назви як історичне джерело. - Львів, 1924.
- Кордуба М. Територія і населення України. - Відень, 1918.
- Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. Енциклопедія. К., 1998.
- Середяк А. Історичне краєзнавство: доробок останнього десятиріччя // Українська історіографія на зламі століть: здобутки і проблеми. Львів, 2004.
- Тронько П. Історія міст і сіл України в контексті регіональних досліджень. Досвід. Проблеми. Перспективи. - К., 2001.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. - 304 с.
- Прибиткова І. Основи демографії. - Київ, 1995.
- Бугай Ф. Депортація населення України (30-50-ті роки) /УІЖ. - 1990. -№10.

Заняття 13

1. Мікроісторія як напрям історичних досліджень. Особливості підбору та використання мікроісторичних джерел.
2. Історія буднів, соціальна історія краю.
3. Роль буденності у формуванні особи та локальної спільноти.
4. Джерела для вивчення історії буднів, специфіка їх використання.

Література

- Генега Р. Львів: нові міщани, студенти та режим 1944-1953 рр. ЛНУ ім. Івана Франка. Львів, 2015. «Афіша». 320 с
- Голубко Л. Львів і львів'яни під час вересневої компанії 1939 року // Воєнна історія Галичини і Закарпаття. Науковий збірник. Львів, 2010.
- Львів та львів'яни після "Великої війни": будні міста і його мешканців / Віктор Голубко // Гілея. Науковий вісник. - Вип. 70. - №3. - Київ, 2013. - С. 16-26
- Головка В. Історія повсякденності: історіографія і міждисциплінарні зв'язки // Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921-1928 рр.): Колективна монографія / Відп. ред. С. В. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. [Кн. 1], ч. 1. К.: Інститут історії України НАН України, 2010. С. 47-66.
- Коляструк О. А. Методологія історії повсякдення // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2011. № 982: Сер. Історія. Вип. 44. Спеціальний випуск. С. 8-21
- Коляструк О. Джерела з історії повсякденності // Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х - середина 1950-х рр.). К.: Інститут історії України НАН України, 2010. С. 49-72. 18. Коляструк О. А. Зміст понять «повсякденність», «повсякденне життя», «історія повсякденності» // Нариси повсякденного життя радянської України в добу НЕПу (1921- 1928 рр.): Колективна монографія / відп. ред. С.В. Кульчицький : в 2 ч. Ч. 1. Київ : Інститут історії України НАН України, 2009. С. 8-17. 19. Коляструк О. А. Історія повсякденності в сучасній українській історіографії // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей / відп. р
- Оболенская С.В. „История повседневности” в современной историографии ФРГ // Одиссей. Человек в истории. М., 1990.
- Середяк А. Історія буднів як напрямок краєзнавчих досліджень // Друга наукова конференція „Історичні пам'ятки Галичини”. Львів, листопад 2002 року. Львів, 2003.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 304 с.

Тема 6. Методи історико-краєзнавчих досліджень.

Заняття 14

1. Усна історія як метод історико-краєзнавчих досліджень.
Переваги та недоліки усних джерел.
2. Просопографія.
3. Краєзнавчий туризм.

Література:

- Голубничая С.Н. Основы экскурсионного дела. Донецк, 2003.
- Грінченко Г. Усна історія. Методичні рекомендації з аналізу наративних інтерв'ю. Харків, 2008.

- Грінченко Г. Усна історія. Методичні рекомендації з організації дослідження. Харків, 2007.
- Дашкевич Я. Об'єктивне і суб'єктивне в просопографії // Український біографічний словник: історія і проблематика створення. Мат-ли наук.-практич. конф. - (Львів, 8-9 жовтня 1996 р.). - Львів, 1997.
- Закон України Про туризм (18 листопада 2003 року N 1282-IV)
- Кісь О. Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади // Україна модерна. Вип. 11. Київ-Львів, 2007.
- Костюкова О. Розвиток краєзнавчо-екскурсійної справи в Україні в 20-х роках ХХ ст. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Харків, 2003
- Кревецький І. Льокальна історія // Нова зоря. 1928. Ч. 12.
- Кревецький І. Регіоналізм. Що досі зробили галицькі українці на сім полі // Нова зоря. 1928. Ч. 8.
- Крип'якевич І. З історії української туристики // Наша Батьківщина. 1937. Перший річник. С. 35-38.
- Луцький Я. Формування і становлення туристичного руху в Галичині (1832-1939 рр.) // Теорія та методика фізичного виховання. 2002. № 2. С. 25-28.
- Миронець Н. Епістолярна спадщина Володимира Винниченка як джерело просопографічної інформації // Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка - Кіровоград, 2000. - Вип. 27. - Серія: Філологічні науки (українське літературознавство) / Відп. ред. Г. Д. Ключек.
- Миронець Н. Старовойтенко І. Просопографія // Спеціальні історичні дисципліни. Довідник. - Київ: Либідь, 2008.
- Петранівський В., Рутинський М. Туристичне краєзнавство. Навчальний поїбник. Київ, 2006.
- Світленко С. Просопографічні джерела про діячів соціально-революційного народництва в Україні 70-80-х рр. ХІХ ст. // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. - К., 1998. - Ч. 2.
- Старовойтенко І. Листи Євгена Чикаленка як джерело просопографічної інформації про автора // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. - К., 2005. - Частина. II.
- Старовойтенко І. Просопографія: підходи до трактування змісту наукової дисципліни в історіографії // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. - Випуск 13 (1). - К.: Інститут історії України НАН України, 2006.
- Томпсон П. Голос из прошлого. Устная история. М., 2003.
- Туристика і краєзнавство. Орган українського туристично-краєзнавчого тов-а "Плаї" у Львові. Львів. 1925. Число 2.
- Указ Президента України Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 року. (10 серпня 1999 року. N 973/99)
- Федорченко В., Дьорова Т Історія туризму в Україні. Київ, 2002
- Хрестоматія по усной истории. СПб., 2003. Черниш Н. І. Соціологія: Курс лекцій. Львів, 1996.
- Чубіна Т. Д. Просопографія як метод дослідження козацько-старшинських родів // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - Запоріжжя: Просвіта, 2009. - Вип. XXVI.
- Історичне краєзнавство. Напрями та методи історико-краєзнавчих досліджень : курс лекцій / В. Є. Голубко, А. В. Середяк, Р. Я. Генега, І. І. Федик та ін. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. - 304 с.